

Верховна Рада України ухвалила бюджет на 2020 рік: програма медичних гарантій, розвиток екстреної допомоги, забезпечення ліками

14 листопада, Верховна рада ухвалила Державний бюджет на 2020 рік. Фінансування охорони здоров'я у наступному році – 113 млрд грн. Це на 13% більше за цьогорічний бюджет. Розповідаємо про пріоритетні напрями охорони здоров'я у 2020 році.

Вже у квітні 2020 року в Україні вперше запрацює Програма медичних гарантій (ПМГ). Вона включає в себе 6 видів медичної допомоги: первинну, спеціалізовану амбулаторну, госпітальну, екстрену, паліативну та реабілітацію, а також реімбурсацію лікарських засобів. Це означає, що у квітні 2020 року принцип «гроші йдуть за пацієнтом» запрацює на всіх рівнях медичної допомоги. Програму медичних гарантій реалізує Національна служба здоров'я України.

У Законі України «Про Державний бюджет» на Програму медичних гарантій виділено 72 млрд грн, що складає 64% від бюджету на всю медичну галузь.

З них:
* на первинну медичну допомогу – 19,1 млрд грн
* на спеціалізовану амбулаторну та госпітальну допомогу за новою моделлю фінансування з 1 квітня 2020 року закладено 44,4 млрд грн

* на екстрену медичну допомогу, що надаватиметься в рамках програми медичних гарантій – 4,6 млрд грн (на 22% більше)

* на медичну реабілітацію – 0,5 млрд грн
* на паліативну медичну допомогу – 0,3 млрд грн.

Окремо закладені кошти на розвиток екстреної медичної допомоги - 1,9 млрд грн.

У наступному році на фінансування урядової програми «Доступні ліки» передбачається 2,1 млрд грн, що на 1,2 млрд грн більше у порівнянні з цим роком. Нині за програмою українці отримують ліки від серцево-судинних захворювань, діабету 2 типу та бронхіальної астми безоплатно або з незначною доплатою за електронним рецептом свого лікаря (терапевта, сімейного лікаря або педіатра).

На лікування цукрового або нецукрового діабету на наступний рік виділено близько 1,2 млрд грн. Із квітня 2020 року відбудуться суттєві зміни у реімбурсації препаратів інсуліну – фінансування здійснюватиме Національна служба здоров'я України. А у першому кварталі відповідне фінансування здійснюватиметься за субвенцією.

Ціль Уряду 1: Люди менше хворіють

Упродовж 2020 року система громадського здоров'я перейде на новий, сучасний механізм стратегічної закупівлі послуг у сфері громадського здоров'я, зокрема, щодо імунопрофілактики та попередження неінфекційних хвороб. Цьому передував вдалий досвід пілоту фінансування послуг із профілактики та супроводу ВІЛ за кошти держбюджету у 2019 році.

Також буде забезпечено перехід від фінансування постатейних кошторисів державних установ - лабораторних центрів МОЗ України – до закупівлі конкретизованих пріоритетних послуг у закладів громадського здоров'я на суму 227,1 млн грн. Вперше за програмою 2301040 – «Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями» зазначені кошти підуть на закупівлю послуг громадського здоров'я:

* 189,5 млн – на послуги з епідеміологічного нагляду за інфекційними захворюваннями, послуги з імунопрофілактики, послуги з промоції здоров'я та комунікаційних кампаній, послуги з соціально-гігієнічного моніторингу.

* 37,619 млн – на профілактику неінфекційних захворювань.

Послуги будуть виконуватися регіональними центрами громадського здоров'я, мережа яких у процесі створення, іншими провайдерами (державними, комунальними, приватними закладами) згідно Закону України «Про публічні закупівлі» (через систему Prozorro), що значно покращить ефективність використання державних коштів.

Зазначена стратегічна трансформація фінансування заходів дозволить підвищити охоплення вакцинацією, обізнаність українців щодо імунопрофілактики та запобігання широкому спектру інфекційних захворювань, а також вперше сфокусує зусилля на неінфекційних захворюваннях.

У 2020 році будуть організовані та проведені інформаційні кампанії, сформовані освітні матеріали для різних груп населення про основні фактори ризику неінфекційних захворювань – шкідливого впливу тютюну, надмірного вживання алкоголю, нездорового харчування та низької фізичної активності, пропагування здорового способу життя та профілактики неінфекційних захворювань.

Більше половини (20,5 млн грн) коштів підуть на розробку освітніх програм та запровадження тематичних тренінгів з питань здорового способу життя, з профілактики неінфекційних захворювань та факторів ризику їх виникнення для лікарів і молодших спеціалістів з медичною освітою, які працюють на рівні первинної медичної допомоги.

Бюджет 2020 також забезпечить функціонування Національного сервісу з надання допомоги у припиненні куріння.

Це дозволить сфокусувати зусилля сімейних лікарів на попередженні і профілактиці серцево-судинних захворювань, інформуванні пацієнтів про основні засади здорового способу життя, наслідки для здоров'я від нездорового способу життя та важливості здійснення заходів з відмови від куріння та зловживання алкоголем із застосуванням сучасних підходів.

Окремо бюджетом на 2020 рік передбачено 207,9 млн. на фінансування послуг з супроводу та профілактики ВІЛ, що

дозволить розширити охоплення послугами з 252 тис. українців в 2019 році до понад 356 тисяч українців у 2020.

49,9 млн. грн із загальної суми закладено на закупівлю послуг з догляду та підтримки людей, які живуть з ВІЛ, 148 млн. грн передбачено на послуги з профілактики ВІЛ серед представників груп підвищеного ризику.

70% успіху в лікуванні ВІЛ – це консультування та супровід пацієнтів. Саме завдяки такій підтримці вдається утримати прихильність до лікування антиретровірусною терапією та стимулювати безпечну поведінку серед груп ризику. Україна – перша держава серед країн Східної Європи та Центральної Азії, яка фінансує послуги з профілактики та супроводу ВІЛ із державного бюджету, а не виключно за кошти міжнародних донорів.

Зазначені заходи мають зупинити епідемію ВІЛ/СНІД в Україні та досягти цілей стратегії “90-90-90”, що передбачає унеможливлення поширення інфікування ВІЛ в суспільстві як через розширення доступу пацієнтів до АРВТ, так і завдяки високій прихильності і ефективності лікування.

Ціль Уряду 2: Люди, які захворіли, швидше одужують

Вже у квітні 2020 року в Україні вперше запрацює Програма медичних гарантій (ПМГ). Вона включає в себе 6 видів медичної допомоги: первинну, спеціалізовану амбулаторну, госпітальну, екстрену, паліативну та реабілітацію, а також реімбурсацію лікарських засобів. Це означає, що у квітні 2020 року принцип «гроші йдуть за пацієнтом» запрацює на всіх рівнях медичної допомоги. Програму медичних гарантій реалізує Національна служба здоров'я України.

В проєкті Державного бюджету, який 5 листопада 2019 року презентував Кабінет Міністрів, на ПМГ передбачено 72 млрд грн.

З них:
* на первинну медичну допомогу – 19,1 млрд грн, на 1,9 млрд грн більше, ніж у бюджеті 2019 року

Якщо первинна медична допомога вже півтора роки працює за новою моделлю фінансування, то спеціалізована тільки переходить на неї. Тому запуск Програми медичних гарантій розпочнеться 1 квітня. А в період з 1 січня до 31 березня для цих закладів передбачена субвенція в розмірі – 14,3 млрд грн.

З 1 квітня починається впровадження моделі «гроші йдуть за пацієнтом» на госпітальному рівні. Тепер і в лікарнях пацієнти зможуть обирати лікаря, у якого хочуть отримати медичну допомогу.

В пріоритет надання медичної допомоги виділені найбільш розповсюджені хвороби та стани, які впливають на якість і тривалість життя: інсульт, інфаркти, пологи, лікування немовлят (неонатальна допомога). В проєкті бюджету на 2020 рік закладено:

* на безоплатне лікування мозкового інсульту в проєкті Державного бюджету закладено 912 млн грн;
* на безоплатне лікування інфаркту – 217,2 млн грн;
* пологи – 1,7 млрд грн
* на безоплатну неонатальну допомогу – 1,3 млрд грн.

Оплата за надання цих послуг буде відбуватися за підвищеним тарифом тим закладам, які мають все необхідне обладнання для надання цих послуг, наприклад, з інсульту пацієнт має потрапити в інсультний центр, де є обладнання для нейровізуалізації і постановки діагност.

Медична реабілітація історично фінансувалася за залишковим принципом. Наступного року в Програмі медичних гарантій вперше виділений окремий бюджет – 449 млн грн, а на паліативну допомогу – 347 млн грн.

Програма “Доступні ліки”, лікування хворих на цукровий та нецукровий діабет – 3,3 млрд грн

У 2020 році фінансування урядової програми “Доступні ліки” зросте більше ніж удвічі і становитиме 2,1 млрд грн. Це означає, що українці зможуть отримати більше ліків від серцево-судинних захворювань, діабету 2 типу та бронхіальної астми безоплатно або з незначною доплатою. Фінансування за цією програмою у бюджеті Уряду збільшиться на 1,2 млрд грн у порівнянні з минулим роком.

Із квітня 2019 року пацієнти отримують за програмою електронний рецепт, а Національна служба здоров'я контролює аптечні заклади та відшкодовує вартість відпущених лікарських засобів. За цей час вже майже 7 мільйонів електронних рецептів були виписані українцям.

“Доступні ліки” працюють із квітня 2017 року. Для того, щоб отримати ліки від серцево-судинних захворювань, діабету 2 типу та бронхіальної астми безоплатно або з незначною доплатою, зверніться за електронним рецептом до свого лікаря. Докладніше, як працює програма, як отримати рецепт та ліки читайте тут.

Із квітня 2020 року реімбурсацію препаратів інсулінів здійснюватиме Національна служба здоров'я України. Цукровий діабет потребує щоденної терапії. Пілотний проєкт реімбурсації препаратів інсуліну стартував в Україні у 2017 році. Ця модель дає можливість адресно підбирати пацієнтам лікування та більш ефективно контролювати перебіг хвороби, а електронний реєстр забезпечує прозорість процедури.

Пацієнти, які живуть із інсулінозалежним діабетом, отримують потрібний їм інсулін у аптеці за рецептом лікаря безоплатно або з невеликою доплатою. Таких українців – 200 тисяч. Всі призначення, результати аналізів та ускладнення фіксуються у електронному реєстрі.

Загалом на лікування цукрового та нецукрового діабету

та програму “Доступні ліки” у 2020 році передбачається 3,3 млрд грн. 210 млн грн – на реімбурсацію препаратів інсуліну за субвенцією до кінця березня 2020 року.

Державні закупівлі ліків і медичних виробів

У 2020 році бюджет державних закупівель ліків і медвиробів має суттєво збільшитися – аж на 3,2 млрд грн. Передбачається 9,77 млрд на закупівлі. Для порівняння – у 2019 році на закупівлі було передбачено 6,6 млрд грн. А у попередні два роки поспіль – 2017, 2018 – на закупівлю лікарських засобів та медичних виробів виділялося з держбюджету по 5,9 млрд. грн на рік.

Державні закупівлі ліків і медичних виробів здійснюються за 40 напрямками. Серед програм, за якими здійснюються закупівлі, – лікування ВІЛ/СНІДу, туберкульозу, онкології, серцево-судинних захворювань, рідкісних орфаних захворювань, забезпечення заходів імунопрофілактики населення тощо. Закуповуються життєво необхідні та дороговартісні препарати, які зазвичай пацієнти не можуть купити самостійно.

Передбачається, що закупівлі ліків продовжуватимуть здійснювати міжнародні організації (Програма розвитку ООН (ПРООН), Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), Crown Agents), а також створене у 2018 році ДП “Медичні закупівлі України”.

За оцінкою Рахункової палати, міжнародні організації дозволяють економити до 40% бюджету на ліки. ДП “Медичні закупівлі України” перебирає досвід і найкращі світові практики міжнародних спеціалізованих організацій та має стати основною закупівельною організацією, що забезпечує прозоре, якісне та своєчасне постачання препаратів.

Медична освіта і наука

Одним із завдань трансформації системи охорони здоров'я є наближення стандартів підготовки медичних працівників до світових та забезпечення компетентної медичної допомоги всім пацієнтам. З цієї метою змінилися і принципи фінансування медичної освіти та науки.

Із 2020 року починається запровадження нової моделі фінансування безперервного професійного розвитку (БПР). Якщо раніше кошти виділялися на утримання закладів та факультетів післядипломної освіти, то за новим принципом - “Гроші підуть за лікарями” – на ті освітні заходи, які цікавлять конкретних лікарів та покращують їх індивідуальну медичну практику.

У 2020 році трансформація БПР відбуватиметься за гібридною моделлю переходу до капітаційного фінансування. 71 905 лікарів отримають близько 141 млн.грн. фіксованих виплат за БПР, а для 50% відсотків тимчасово збережеться стара модель підвищення кваліфікації через систему закладів та факультетів післядипломної освіти. Капітаційні виплати будуть здійснюватися департаментами охорони здоров'я відповідно до реєстру медичних працівників та реєстру медичних спеціалістів у порядку, окремо затвердженому МОЗ, як трансфертні персоналізовані виплати на БПР лікарів.

Із 2020 року передбачається зміна фінансування заочної частини інтернатури. Якщо раніше заробітну плату отримували тільки лікарі-інтерни, які навчаються за бюджетні кошти, то у наступному році кошти отримуватимуть всі інтерни. У бюджеті закладено 202 460,8 тис. грн. для фінансування близько 8 тис. випускників та 1,6 тис. лікарів-кураторів. Ці виплати будуть здійснюватися закладами вищої освіти відповідно до укладених ними договорів із закладами охорони здоров'я.

Фінансування медичної науки відбуватиметься за принципом «Гроші пішли на дослідження». Цей підхід був запроваджений у вересні 2019 року та передбачає цільове фінансування інноваційних наукових проєктів, а не утримання наукових закладів, як це було раніше. Комісія з питань науково-дослідних робіт проведе прозорий конкурс і відбір наукових проєктів, що фінансуватимуться за державні кошти. На це у бюджеті 2020 року передбачено 73 927,8 тис. грн. Новий принцип забезпечує ефективне використання бюджетних коштів та їх прозорий розподіл.

Ціль Уряду 3: Люди довше живуть

У 2020 році продовжується розвиток системи екстреної медичної допомоги. Як і у 2019 році, на закупівлю автомобілей та навчання працівників екстреної медичної допомоги закладається 922,5 млн грн. Ця сума у 2020 році дозволить регіонам закупити близько 470 нових автомобілей для порятунку життів та обладнати 19 навчальних центрів у регіонах.

Також в проєкті Державного бюджету передбачені кошти на розбудову приймальних відділень у лікарнях, які є невід'ємною частиною надання екстреної медичної допомоги – 1 млрд грн. Орієнтовно, у наступному році планується посилити 25 приймальних відділень у лікарнях в усіх регіонах країни.

Головна задача - врятувати якомога більше життів.

Щороку кількість людей, яким оплачують лікування за кордоном коштом Державного бюджету, зростає. Обсяг фінансування програми «Лікування громадян України за кордоном» за останні 4 роки істотно збільшився: у 2016 році – 388 млн грн, у 2017 році - 628 млн грн, у 2018 – 653 млн грн, у 2019 – 690 млн грн.

У проєкті Державного бюджету на 2020 рік також передбачено збільшення коштів за цією програмою – до 1,09 млд, що на 300 млн більше, ніж у 2019 році.